

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

Одним з етапів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури є завдання з розгорнутою відповіддю – створення власного письмового висловлювання на дискусійну тему. Вимагає застосування вмінь формулювати й обстоювати власну думку, аргументувати, наводити приклади для підтвердження своїх думок, робити висновки, логічно й послідовно викладати думки у зв'язному тексті й передбачає виявлення рівня знань учасників ЗНО з національної та світової літератури, історії, мистецтва.

У творі потрібно аргументовано підтвердити або спростувати подану в завданні позицію, продемонструвати вміння створювати текст-роздум на запропоновану тему. Не потрібно докладно переказувати текст твору чи надавати повну характеристику персонажів.

Обов'язково сформулювати тезу, навести два-три переконливі приклади, які найкраще аргументуватимуть міркування, проілюструвати думки посиланнями на приклади з художньої літератури (указати проблему, порушену письменником, назву твору, назвати художні образи, через які проблема розкрита, навести цитату з твору тощо), історичні факти, приклади із суспільно-політичного життя або випадки з життя, наприкінці необхідно сформулювати висновки.

Твір-роздум – особливий текст, будова якого визначена законами логіки, в якому потрібно чітко й послідовно дотримати певної структури.

Структура власного висловлювання у форматі ЗНО:

Схема 1	Схема 2
<ul style="list-style-type: none">- Теза- Перший аргумент- Другий аргумент- Приклад з художньої літератури- Приклад з історії, суспільно-політичного чи власного життя- Висновок	<ul style="list-style-type: none">- Теза- Перший аргумент- Приклад з літератури- Другий аргумент- Приклад з історії, суспільно-політичного чи власного життя- Висновок

Складники, що становлять структуру твору-роздуму:

- **Теза** – основне твердження, чітко сформульована думка, яку потрібно довести;
- **Аргументи** (не менше двох) – підстави, пояснення, докази, які підтверджують чи спростовують думку;
- **Приклади** (не менше двох) – ілюстрації основних положень із творів художньої літератури, інших видів мистецтва, історії, суспільно-політичного чи власного життя;
- **Висновок** – це підтвердження висунутої тези. Формулюючи висновок, фактично потрібно повторити думку, висловлену на початку твору, але, звісно, іншими словами. Висновок повинен бути компактним. Усе доволі просто: обов'язкові слова (отже, таким чином, можна підсумувати тощо) й одне-два речення, тотожні тезі.

Усі елементи твору мають перебувати у логічному зв'язку: аргументи доводять тезу – приклади підтверджують правильність аргументів – висновок підсумовує висловлене.

Оцінюють структуру твору за наступними критеріями:

- Наявність усіх названих елементів структури – пов'язаність їх (тезі відповідають аргументи, приклади й висновок) – використання спеціальних слів та висловів, потрібних для кожної частини тексту.

СПЕЦІАЛЬНІ СЛОВА Й ВИСЛОВИ У ТВОРІ-РОЗДУМІ

ТЕЗА	<p>Я вважаю, що...</p> <p>Мені здається, що..</p> <p>На моє переконання,...</p> <p>На мою думку,...</p> <p>Як на мене, то...</p> <p>Моя точка зору на цю проблему така: ...</p> <p>Переконаний,що важко не погодитись з тим, що...</p> <p>Цілком справедливим буде твердження, що...</p> <p>Без перебільшення можна стверджувати, що...</p> <p>Істинним можна вважати думку, позицію про те, що...</p> <p>Багато хто вважає, що... Не можу не приєднатись до цього погляду.</p> <p>Можливо, багато хто і не погодиться зі мною (моєю позицією, поглядом, твердженням), але з усією упевненістю хочу заявити, що...</p>
АРГУМЕНТИ	<p>Аргументом на користь моєї думки може бути те, що...</p> <p>Довести своє твердження я можу такими аргументами:</p> <p>По-перше... по-друге...</p> <p>До того ж...</p> <p>На користь моєї думки можу навести такі аргументи:</p> <p>Аргументом, що свідчить на користь моєї правоти (виправданості мого погляду, істинності такого погляду на факт, ситуацію, проблему), може бути те, що...</p> <p>Стверджуючи позицію, згідно з якою..., хочу навести такий аргумент(аргументи, доказ)...</p>
ПРИКЛАДИ	<p>Скарбниця світової (української) літератури дає багато прикладів щодо порушеної проблеми, так...</p> <p>На згадку спадає герой...</p> <p>У зв'язку з порушеною проблемою хочеться згадати твір...</p> <p>Яскравим прикладом саме такого розуміння... особисто для мене є...</p> <p>Проблема... є доволі актуальною, тому багато прикладів її розв'язання дає саме життя...</p> <p>Тема такого роздуму порушується у творі... Там...</p> <p>Найкращою ілюстрацією такого розуміння проблеми є герой... із твору...</p> <p>Історія теж дає багато прикладів... один із них - ...</p> <p>Кажучи про... не можна не згадати...</p>
ВИСНОВОК	<p>Отже, можна дійти до висновку, що...</p> <p>Підсумовуючи, можна зазначити: ...</p> <p>Таким чином, можна зробити висновок, що..</p> <p>Отже, бачимо, що...</p> <p>Отже,...</p> <p>Підсумовуючи сказане, хотілося б ще раз наголосити...</p> <p>Проаналізувавши аргументи «за» і «проти», можу стверджувати, що...</p> <p>Логіка моїх міркувань підводить до висновку ...</p> <p>Підсумком моїх міркувань, стане така думка: ...</p> <p>Безперечно, можна навести ще чимало аргументів і прикладів на користь моєї позиції, але й запропоновані вище переконливо доводять, що...</p>
ФРАЗИ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ	
<p>По-перше,... по-друге,... з одного боку,... з іншого боку,...</p> <p>Повертаючись до думки про..., хочу зазначити, що...</p> <p>Як я вже стверджував, ... я вважаю, ... мені здається, ...</p> <p>Як уже зазначалося, ...</p> <p>Як можна побачити, ...</p> <p>На щастя,... на жаль, ... як не прикро...</p>	

